

В. Г. Потапенко,
кандидат географічних наук,
старший науковий співробітник, головний консультант
Національного інституту стратегічних досліджень

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ВУГЛЕЦЕВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

У статті розглядаються актуальні проблеми формування вуглецевого ринку в Україні в контексті економічної безпеки держави. Особливу увагу приділено позиції України та інших країн із перехідною економікою в переговорах щодо продовження Кіотського протоколу.

Ключові слова: вуглецевий ринок, Кіотський протокол, економічна безпека.

В. Г. Потапенко
**ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ
ФОРМИРОВАНИЯ УГЛЕРОДНОГО РЫНКА
В УКРАИНЕ**

В статье рассматриваются актуальные проблемы формирования углеродного рынка в Украине в контексте экономической безопасности государства. Особое внимание уделено позиции Украины и других стран с переходной экономикой в переговорах о продлении Киотского протокола.

Ключевые слова: углеродный рынок, Киотский протокол, экономическая безопасность.

Постановка проблеми. Рамкова конвенція ООН про зміну клімату була підписана в Ріо-де-Жанейро (Бразилія) в 1992 році, а Кіотський протокол [1] в Кіото (Японія) в 1997 році. Кіотський протокол (КП) був ратифікований Верховною Радою України 4 лютого 2004 р. та підписаний Президентом України 23 лютого 2004 р. Ці міжнародні угоди мають юридичну силу й заклали основу формування світового, національних та регіональних ринків вуглецю. Ринок вуглецю – це, поперше, економічний інструмент регулювання з метою підтримки і впровадження нових технологій виробництва та спонукання до модернізації старих підприємств, по-друге, механізм стимулювання зменшення викидів парникових газів (ПГ), що призводять до кліматичних змін.

Україна є Стороною Кіотського протоколу й одержує певні вигоди зі свого положення країни з перехідною економікою. Таким чином, питання формування ринку вуглецю є предметом економічної безпеки держави. Наявна нормативно-правова база і механізми державного менеджменту створюють проблеми розвитку внутрішнього вуглецевого ринку, що може позначитися на впровадженні нових технологій, залученні інвестицій та скороченні викидів парникових газів. Дослідженню проблем і перспектив формування вуглецевого ринку й присвячено статтю.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Існують численні вітчизняні і дуже багато зарубіжних досліджень, пов'язаних із проблемами парникових газів, зміни клімату, Кіотського протоколу, економічних механізмів реалізації міжнародних угод. До цієї когорти

V. G. Potapenko
**THE PROBLEMS AND PROSPECTS OF UKRAINIAN
CARBON MARKET FORMING**

In the article the issues of the day of forming of carbon market are examined in Ukraine in economical security context. Separate attention is spared position of Ukraine and other countries with a transitional economy in the negotiations about the extension of Kyoto Protocol.

Key words: carbon market, Kyoto protocol, economical security.

можна віднести роботи таких авторів, як: І. Бінько, Д. Брек, М. Булгакова, М. Ворончук, К. Грабб, С. Денисюк, В. Дюканов, В. Дунаєв, В. Єремєєв, В. Єфімов, Н. Іваненко, Я. Жаліло, Л. Жарова, М. Ковалко, В. Косєвцов, С. Кубланов, В. Лир, В. Міщенко, Є. Нікітін, В. Осадчий, С. Орленко, І. Трофімова, Ж. Поплавська, В. Поплавський, К. Ситник, І. Сгавчук, Ю. Стадницький, С. Степаненко, О. Суходоля, О. Хабатюк, Є. Хлобистов, Н. Чабан, В. Шевчук та багато інших.

Утім, зазначені проблеми, з точки зору державної економічної безпеки, де формування ринку та участь України як рівноправного партнера у двосторонніх регіональних і міжнародних ринках є нагальною потребою сьогодення, вивчалися недостатньо.

Метою статі є аналіз проблем та перспектив формування вуглецевого ринку в Україні, входження до міжнародних і світових ринків, у тому числі й перспектив, пов'язаних із переговорами щодо продовження Кіотського протоколу, в контексті економічної безпеки держави.

Основні результати дослідження. Рамкова конвенція ООН про зміну клімату та Кіотський протокол, який вступив у дію у 2005 році, є міжнародними угодами, що мають юридичну силу. Сторонами Конвенції є 193 держави і ЄС, сторонами Кіотського протоколу – 189 держав та ЄС [2].

Чергова конференція Сторін Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (UNFCCC) відбулася в містечку Канкун у Мексиці 29 листопада – 10 грудня 2010 р. У конференції взяли участь понад 15 тис. експертів, урядовців, громадських діячів із 200 країн світу. Голо-

вне питання конференції – продовження Кіотського протоколу, термін дії якого закінчується у 2012 році. Кіотський протокол – єдиний міжнародний юридичний документ, який передбачає скорочення до 2012 року викидів парникових газів на 5% порівняно з 1990 роком [1]. Ці зобов'язання поширюються тільки на розвинуті країни, але його не ратифікували США і не підписала КНР. Це шоста зустріч для сторін Кіотського протоколу. На зібранні минулого року в Копенгагені не вдалося досягти домовленості й укласти юридичну угоду, де були б прописані конкретні зобов'язання сторін.

Наявність у Кіотському протоколі так званих гнучких механізмів дозволило створити вуглецеві ринки – інструментарій для полегшення виконання кількісних зобов'язань щодо скорочення викидів парникових газів для найбільш розвинених країн і отримання можливостей для фінансування модернізації економіки для країн із перехідною економікою, зокрема для України, та країн, що розвиваються.

Кіотським протоколом передбачено такі гнучкі механізми [3]:

- *торгівля квотами* (стаття 17 Кіотського протоколу) на викиди парникових газів, тобто частиною встановленої Кіотським протоколом для певної країни кількості (обсягу) викидів парникових газів, згідно з якою будь-яка Сторона, що має кількісні зобов'язання зі скорочення або обмеження викидів, може передавати будь-якій іншій такій Стороні або купувати в неї одиниці скорочення викидів, отримані в результаті проектів, спрямованих на скорочення антропогенних викидів парникових газів або збільшення абсорбції поглиначами в будь-якому секторі економіки. Покупцями одиниць скорочення викидів від упровадження проектів скорочення викидів можуть бути суб'єкти господарювання розвинутих країн, а продавцями – суб'єкти господарювання України та інших країн із перехідною економікою, у яких вартість заходів зі скорочення викидів ПГ є нижчою;

- *спільне впровадження* (стаття 6 Кіотського протоколу), що передбачає можливу участь Сторін, які мають встановлені кількісні зобов'язання зі скорочення або обмеження викидів, у торгівлі квотами на викиди ПГ з метою виконання своїх зобов'язань. При цьому будь-яка така торгівля доповнює внутрішні дії для цілей виконання визначених кількісних зобов'язань. Таким чином, торгівля квотами дає змогу двом державам – Сторонам Протоколу – обмінюватися частиною своїх зобов'язань по викидах, тобто перерозподіляти між собою дозволений їм на визначений термін обсяг викидів парникових газів;

- *чистий розвиток* (стаття 12 Кіотського протоколу), що дозволяє Сторонам, які мають встановлені кількісні зобов'язання зі скорочення або обмеження викидів, реалізовувати проекти, спрямовані на скорочення викидів або збільшення поглинання парникових газів та сприяння сталому розвитку в країнах, які не мають кількісних зобов'язань зі скорочення або обмеження викидів. Сертифіковані скорочення викидів, отримані внаслідок такої діяльності за проектами, можуть бути використані Сторонами, що мають зобов'язання, для виконання цих зобов'язань.

Усі три механізми постачають на світовий ринок вуглецеві одиниці, які конкурують між собою. Торгівля квотами у світовому вуглецевому ринку займає 1%,

проекти спільного впровадження – ще 10%, а приблизно 89% припадає на механізм чистого розвитку [4].

Наша країна реалізує своє право тільки на міжнародну торгівлю квотами та спільне впровадження, де продавцем виступають суб'єкти господарювання. Щодо механізму чистого розвитку, то Україна як країна з перехідною економікою поки що не є учасником цього ринку.

У 2009 році обсяг торгів на вуглецевому ринку становив \$136 млрд. [5]. Однак національні та регіональні ринки займають ще більшу частку, ніж міжнародні, що реалізуються за Кіотським протоколом. Більш як половина обсягів торгів на вуглецевому ринку реалізується за Європейською торговельною схемою в межах Європейського Союзу. Окрім ЄС, шляхом упровадження внутрішніх вуглецевих ринків пішли Японія, США (25 штатів, що об'єдналися в регіональну ініціативу щодо парникових газів, штат Каліфорнія, Чиказька кліматична біржа), Австралія (провінція Новий Південний Уельс), Канада (провінція Альберта), Нова Зеландія та інші [6].

Експерти Світового банку вважають, що щорічний обсяг продажів одиниць скорочень викидів вуглецю до 2020 р. досягне \$150 млрд., а представники Сіднейської ф'ючерсної біржі переконані, що на той час щорічний обсяг продажів становитиме \$700 млрд. [7].

Цей економічний регуляторний механізм вирівнювання собівартості продукції підприємств із старими та новими технологіями, тобто стимул для модернізації виробництва і зменшення викидів парникових газів у повітря одночасно [8], безумовно, належить до сфери економічної безпеки держави.

Представники різних країн з року в рік на переговорах відстоюють позиції, що суперечать одна одній. Наприклад, представники Японії заявили про небажання брати на себе жодних зобов'язань зі скорочення викидів парникових газів після 2012 року в рамках Кіотського протоколу. Росія й Канада оприлюднили намір не підтримувати продовження протоколу, якщо зобов'язань на себе не візьмуть країни, що розвиваються.

Індія вперше заявила в Канкуні, що не виключає підписання в майбутньому юридично зобов'язуючого документа з викидів парникових газів. Раніше Індія, так само як і КНР, вказувала на те, що західні країни історично відповідальні за потепління клімату. Індія і Китай заявляли про те, що скоротять викиди парникових газів, але відповідно до своїх потреб. За словами представника Росії О. Бердицького, до 2020 року Росія має намір скоротити викиди подібних газів на 15–25% проти 1990-го року.

Представники G77 (група, яка поєднує країни, що розвиваються, у тому числі Китай), а також групи найменш розвинених країн (LDC) і альянсу острівних держав (AOSIS) під час своїх виступів особливо підкреслювали необхідність другого періоду зобов'язань за Кіотським протоколом.

Представник делегації США на переговорах Д.Першинг відзначив, що його країна дуже прагне добитися просування вперед у Канкуні. Він також відмітив, що поки «неймовірно рано» обвинувачувати Сполучені Штати в тому, що вони не зможуть виконати добровільні зобов'язання стосовно 17%-го скорочення викидів парникових газів через провал спроб ухвалити внутрішнє кліматичне законодавство. Д. Першинг вва-

жає, що за останні місяці вдалося досягти істотних результатів у просуванні діалогу між США і Китаєм, але деякі питання ще залишаються спірними.

Генеральний секретар ООН пан Гі Мун висловив стурбованість тим, що прийняті раніше заходи зі скорочення викидів виявилися неефективними. Він наголосив, що природа не буде чекати, поки світ домовиться, а вчені попереджають: «вікно можливостей» для запобігання неконтрольованих змін клімату скоро зачиниться.

Щодо участі України в міжнародному вуглецевому ринку можна визначити три головні проблеми:

- *Перша, і головна, проблема* – це недовіра до України з приводу цільового використання коштів, одержаних від продажу квот на викиди.

- *Друга проблема* – стійка позиція української делегації щодо визначення 1990 року як точки відліку стосовно викиду парникових газів. На той час Україна та інші країни СНД і Східної Європи за обсягами викидів удвічі перевищували сьгоднішні показники, а скорочення відбулося не завдяки зусиллям, а через падіння економіки на початку 1990-х років.

- *Третя проблема* – перенесення не проданих у 2005–2012 роках квот на викиди на майбутні терміни майбутньої угоди. Необхідно відзначити, що обсяг пропозицій на цьому ринку приблизно вп'ятеро перевищує попит.

Кабінетом Міністрів України було укладено декілька угод щодо продажу квот на викиди парникових газів та проведення операції із перерахування близько 47 млн. одиниць до реєстрів Японії та Іспанії, в результаті чого на спеціальний рахунок у державному бюджеті 2009 року було зараховано 3,3 млрд. грн.

22 квітня 2010 р. Президент України В. Янукович припустив, що кошти, отримані Україною за Кіотським протоколом, використані не за призначенням. Генеральна прокуратура України 28 квітня 2010 р. порушила кримінальну справу щодо службових осіб Кабінету Міністрів України за фактами порушень за ч. 2 ст. 210 Кримінального кодексу України та ч. 2 ст. 364 ККУ. Як повідомлялося, у березні 2009 р. Україна домовилася про продаж Японії 30 мільйонів одиниць встановленої кількості викидів парникових газів.

Окрім того, з метою зменшення недовіри в Україні Національним агентством екологічних інвестицій було створено так звану схему цільових екологічних «зелених» інвестицій, для того щоб виручені від продажу надлишкових квот у цільовий спосіб спрямовувати на фінансування проектів зі скорочення викидів парникових газів.

У Національному агентстві екологічних інвестицій [9] вважають за необхідне знову затвердити 1990 рік базовим і перенести залишки вуглецевих одиниць на період дії нового протоколу. Відповідно до позиції України, всі країни-учасниці повинні взяти на себе більш жорсткі зобов'язання щодо дотримання вимог міжнародного моніторингу, процедур звітності та верифікації, а також вести національну інвентаризацію викидів. Остаточна позиція країни була зафіксована міжвідомчою комісією щодо забезпечення виконання Рамкової конвенції ООН [10].

Проте експерти відзначають, що наша країна мусять взяти на себе більш жорсткі кліматичні зобов'язання. Позиція України – одна із найбільш неконструктивних серед країн-учасниць: ми зобов'язуємося

до 2020 року збільшити емісію парникових газів до 80% рівня 1990 року, тоді як сьогодні вона не перевищує 45%. Оптимальним рішенням було б стабілізувати обсяг викидів на рівні докризових років. Координатор програм з питань зміни клімату громадської організації «Національний екологічний центр» Х. Рудницька дотримується думки, що Україна могла б без шкоди для економіки до 2020 року знизити викиди парникових газів на 55–57% рівня 1990 року [11].

На переговорах у Канкуні на початку конференції Україна відзначилася як «динозавр дня» за деструктивну позицію в пошуку рішень щодо відмови від перенесення надлишку одиниць встановленої кількості (надлишку прав на викиди парникових газів) на другий період зобов'язань Кіотського протоколу [10].

Така позиція була обумовлена «Основними положеннями позиції України до участі в 16-й конференції сторін Рамкової конвенції ООН з питань зміни клімату», прийнятими Національним агентством з екологічних інвестицій 20 жовтня 2010 р. Згідно з документом, Україна має намір до 2020 року скоротити емісію парникових газів на 20% відносно базового 1990 року, а до 2050 року – на 50%.

Національне агентство екологічних інвестицій України є представником України на переговорах і відповідає за реалізацію Кіотського протоколу в нашій країні. Один із його представників О. Хабатюк, член української делегації на *COP16/MOP6*, вважає, що така нагорода є несправедливою та необґрунтованою, оскільки Україна бере активну участь у реалізації Кіотського протоколу. Українська держава посідає перше місце у втіленні проектів спільного впровадження згідно зі ст. 6 Кіотського протоколу. Станом на 1 листопада 2010 р. 184 проекти отримали листи-підтримки, з них 56 – листи схвалення. Кількість проектів, затверджених за міжнародною процедурою (Трек 2), становить 13, а за національною (Трек 1) – 19. Загальна кількість вуглецевих одиниць, згенерованих за проектами, що реалізуються, складає близько 22 млн. тонн CO₂-екв. У 1996 році, коли відбувалося підписання Кіотського протоколу, всім його Сторонам було відомо про спад економіки і, відповідно, зниження викидів парникових газів в Україні та Росії у 1990–1996 рр. Ці факти бралися до уваги, коли Україні було надано статус країни з перехідною економікою та «м'які» кількісні зобов'язання. За результатами переговорів, усі Сторони Кіотського протоколу, підписавши його, а в подальшому ратифікувавши, погодилися із кількісними зобов'язаннями щодо обмеження викидів для кожної із Сторін (Додаток В КП). Так само, як і з можливістю переносу надлишку квот із першого періоду на наступний (параграф 13 статті 3 КП). Отже, з правової точки зору, подальше обговорення зазначеного питання є безперспективним.

На думку О. Хабатюка, власне поява та набуття чинності Кіотського протоколу без приєднання України і Росії є питанням проблематичним. Слід нагадати про параграф 1 статті 25 Кіотського протоколу та про те, що сукупні викиди парникових газів України і Росії становили в базовому році близько 22% сукупних викидів парникових газів Сторін згідно із додатком РКЗК ООН. Беручи до уваги, що США не ратифікували Кіотський протокол, то без ратифікації Україною чи Росією цього документа він не вступив би в силу. Виходячи із вищезазначеного, позицію України не можна

вважати неконструктивною, оскільки вона спрямована на відстоювання національних інтересів.

За інформацією Національного агентства екологічних інвестицій України, наша держава виробила низку варіантів щодо поступок у глобальному переговорному процесі й не має наміру гальмувати цей процес, але водночас послідовно дбатиме про національні інтереси України [5].

Представник українських громадських організацій на переговорах у Канкуні А. Мартинюк також повідомив, що делегація України на неофіційній зустрічі виявила готовність до компромісу в питанні відмови від повного перенесення встановлених одиниць викидів на пост-Киотський період [10].

Для України пріоритетним завданням сьогодення є створення національного вуглецевого ринку та наступне його об'єднання із світовою, зокрема європейською, системою торгівлі викидами. Про це заявив заступник голови Національного агентства екологічних інвестицій України В. Сидяченко, який очолює офіційну українську делегацію на Конференції. Він зазначив, що Україна цілком прозора і дотримується всіх міжнародних стандартів у рамках Конвенції зі зміни клімату та торгівлі викидами. Саме тому лівова частка інвестицій, які прийшли на наші підприємства через проекти спільного впровадження, надходить від інвесторів з Європейського Союзу. Тож сьогодні у нас є фундамент, на якому можна будувати ринкові відносини.

Розвинуті країни готові підвищити власні зобов'язання й організувати фонд швидкого фінансування подолання наслідків зміни клімату, який розпочне діяти вже у 2011 році. Ще один фонд («Зелений»), починаючи з 2012 року, фінансуватиме передачу технологій і розвиток потенціалу в країнах, що розвиваються. Перший фонд – \$30 млрд., другий – \$100 млрд. Однак розвинуті країни при цьому вимагають прозорості у використанні коштів обох фондів, а також зобов'язань країн, що розвиваються, стосовно використання стандартів моніторингу, перевірки та звітності в рамках тих заходів, які будуть реалізовуватися за рахунок коштів фондів.

Підкреслимо, що скорочення викидів майже на 50% одиниць, яке відбулося в результаті реалізації проектів спільного впровадження у світі від початку дії першого періоду Киотського протоколу, мають українське походження. Крім того, Україна продала понад 56 млн. одиниць встановленої кількості (56 млн. тонн CO_2 -екв), а також 13,5 млн. одиниць скорочення викидів (ОСВ), що перевищує 50% усіх випущених у світі ОСВ. Отримані кошти вкладаються у проекти, спрямовані на скорочення викидів парникових газів. Зокрема, зареєстрованими проектами спільного впровадження до кінця 2012 року передбачено скорочення викидів парникових газів на 172 млн. тонн CO_2 -екв.

За словами очільника української делегації в Канкуні, протягом першого тижня переговорного процесу зі зміни клімату Україна «обговорила з усіма делегаціями на пленарному засіданні новий текст довготермінової угоди, яка має прийти на зміну Киотському протоколу». До цієї угоди за результатами першого тижня обговорень у робочих групах було додано текст, у якому чітко визначено статус країн із перехідною економікою, котрі добровільно можуть робити внески. «Ці внески, скоріш за все, будуть не фінан-

совими, а технологічними, – зазначив він. – Наприклад, ми можемо впроваджувати вітчизняні технології, зокрема з виробництва біопалива, в інших країнах. Переговорний процес буде продовжено, враховуючи, що країни з перехідною економікою потребують передачі нових технологій і фінансової підтримки». Хоч наразі це лише проект документа, але навіть задля цього українські урядовці проводили кропітку роботу і в Бонні (Німеччина, серпень), і в Тяньжині (Китай, жовтень) під час сесій робочих органів, аби забезпечити наявність цієї позиції в остаточному документі.

Міністр Кабінету Міністрів України Анатолій Толстоухов узяв участь у сегменті високого рівня 16-ї Конференції Сторін Рамкової конвенції про зміну клімату ООН та 6-ї зустрічі Сторін Киотського протоколу (COP16/CMP6). У своєму виступі він відзначив, що Україна на практиці підтримує зусилля міжнародної спільноти, спрямовані на обмеження і скорочення обсягів антропогенних викидів парникових газів в атмосферу. Він підкреслив, що сьогодні понад 40 відсотків одиниць скорочення викидів у світі за проектами спільного впровадження мають українське походження, що свідчить про лідерство нашої держави в реалізації таких проектів. Також було повідомлено, що в Україні за схемою зелених інвестицій близько 550 проектів готові до реалізації, і перші об'єкти з її використанням будуть введені в дію вже у січні 2011 року. А. Толстоухов наголосив, що Україна принципово відстоює статус країн із перехідною економікою, закріплений у Рамковій конвенції ООН про зміну клімату та Киотському протоколі до неї і буде послідовно та цілеспрямовано просувати цю ідею в наступній кліматичній угоді з довгострокового співробітництва. При цьому країни з перехідною економікою претендуватимуть на отримання міжнародних ресурсів для залучення низьковуглецевих технологій і розвитку потенціалу. Він повідомив про розроблення в Україні законодавчої бази для створення національного ринку торгівлі викидами та його майбутнього зв'язку з відповідними ринками інших країн і регіонів [12].

У Канкуні відбувся ряд робочих двосторонніх зустрічей із високопосадовцями інших країн та організацій, зокрема Російської Федерації, Республіки Польща, Австралії, Єврокомісії, а також Виконавчим секретарем Рамкової конвенції ООН про зміну клімату. За результатами зустрічей досягнуто важливих домовленостей щодо проведення двосторонніх консультацій на експертному рівні з представниками Росії, ЄС і Польщі.

Висновки. Програма щодо участі в Киотському протоколі є важливою складовою системи економічної безпеки держави. Ця фінансово ефективна угода дає змогу модернізувати інфраструктуру житлово-комунального господарства та промислових підприємств за зарубіжні кошти, які не потрібно повертати. Водночас, недостатня прозорість процедури виділення й одержання грошей, наявність багатоступеневі системи прийняття рішень, низький рівень інформованості зацікавлених реципієнтів – бізнесу, місцевого самоврядування та громадськості – створює підґрунтя для корупції і нецільового використання коштів.

Україна та інші пострадянські країни зазнали економічної кризи у 1990-ті роки, що призвело до падіння виробництва і, відповідно, обсягу викидів парникових

газів. Нині обсяг викидів парникових газів у нашій країні майже вдвічі нижчий проти рівня 1990 року, який взятий за точку відліку і дозволяє не змінюючи технології розвивати виробництво та продавати квоти. Розвинені країни вважають таку позицію пострадянських країн неприйнятною, що, серед іншого, є предметом суперечок. Виходячи з тенденцій останніх двох років, існує ймовірність, що Кіотський протокол продовжений не буде. Розвинуті країни ідеологічно та політично не можуть відмовитися від Рамкової конвенції ООН щодо зміни клімату, але економічно їм не доцільно продовжувати Кіотський протокол, де базовим для відліку є 1990-й рік. Іншої позиції – взяти за відлік 2005-й рік – дотримуються США і Китай. У такому випадку, який є малоімовірним, Україна зі своїм рівнем викидів парникових газів ризикує, починаючи з 2013 року, перетворитися на покупця квот.

Питання Рамкової конвенції ООН щодо зміни клімату та формування вуглецевого ринку виходять за межі екології і охорони природи та стають принциповими питаннями міжнародної і національної економічної та екологічної безпеки. Україна має створити умови для формування власного вуглецевого ринку, що дозволить великим приватним компаніям модернізувати підприємства чорної металургії й основної хімії, залучати сучасні технології та інвестиції, одержати додаткові кошти в бюджет і покращити імідж держави.

З цієї метою доцільно здійснити ряд організаційно-управлінських заходів: розробити Концепцію участі України у вуглецевому ринку та Державну програму «Формування вуглецевого ринку»; підготувати і внести до Верховної Ради пропозиції щодо зміни відповідних законів України; виступити зі стратегічною міжнародною ініціативою об'єднання країн із перехідною економікою для формування консолідованої позиції стосовно продовження Кіотського протоколу й проведення переговорів зі США, Китаєм та ЄС у 2011 році для пошуку компромісу, зокрема відносно року відліку

і перенесення квот на наступний період дії Кіотського протоколу (наприклад за рахунок зміни коефіцієнту для окремих груп країн).

Література

1. Kyoto Protocol. Status of Ratification / Офіційний сайт. – Режим доступу : http://unfccc.int/files/kyoto_protocol/status_of_ratification/application/pdf/kp_ratification.pdf
2. Глобальні зміни клімату: економіко-правові механізми імплементації Кіотського протоколу в Україні / [Шевчук В. Я., Іваненко Н. П., Кубланов С. Х. та ін.]. – К. : Геопринт, 2005. – 150 с.
3. Жаліло Я. А. Протидія глобальній зміні клімату в контексті Кіотських домовленостей: український вимір / Я. А. Жаліло. – К. : НІСД, 2010. – 48 с.
4. Третье, четвертое и пятое национальные сообщения Украины по вопросам изменения климата, подготовленные на выполнение статей 4 и 12 Рамочной конвенции ООН об изменении климата и статьи 7 Киотского протокола / Ред. В. И. Осадчий. – К., 2009. – 366 с.
5. Caroor K. Ambrosi Ph. State and Trends of the Carbon Market 2007. – Washington D.C., World Bank Institute, May 2007. – 52 p.
6. Warren D. The GHG emissions market risk mapping workshop report. – Marsh Environmental Initiative Programme, 2001. – P. 6–10.
7. The World Bank Carbon Finance Web Site / Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://carbonfinance.org/>
8. Дюканов В. Г. Механізми Кіотського протоколу: досвід та перспективи для України / В. Г. Дюканов, О. В. Дюканова. – К. : Фенікс, 2006. – С. 100–110.
9. Національне агентство екологічних інвестицій / Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://neia.gov.ua/nature/control/uk/index>
10. Фонд цільових екологічних ініціатив / Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.ecoinvest.com.ua/ua/103.htm>
11. Партія зелених України / Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.greenparty.ua/>
12. Жарова Л. В. Економічні механізми Кіотського протоколу: можливість та загрози для України / Л. В. Жарова // Економіка України. – 2009. – № 4. – С. 74–85.

Стаття надійшла до редакції 14 листопада 2010 року

Щодо публікації наукових статей у фаховому журналі «Економічний часопис-XXI»

Шановні колеги!

Науковий журнал «Економічний часопис-XXI» – визнаний в Україні та за кордоном науково-аналітичне видання, засноване у 1996 році. Засновниками наукового журналу «Економічний часопис-XXI» є Інститут суспільної трансформації (директор – проф. О. І. Соскін) та Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України (директор – академік НАН України Ю. М. Пахомов).

Науковий журнал «Економічний часопис-XXI» внесено до переліку фахових видань з економічних та політичних наук і національної безпеки (Постанова Президії ВАК України №1-05/3 від 14.04.2010 р.).

Пропонуємо науковцям, викладачам, аспірантам, докторантам публікувати свої оригінальні наукові статті та результати дисертаційних досліджень у науковому журналі «Економічний часопис-XXI».

Вимоги до наукових статей викладені в Інтернеті за лінком: <http://soskin.info/ea/avtory.html>